

นโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประเภทชิ้นส่วนยานยนต์

Government's Policies Supporting for Small and Medium Business Enterprise in Automotive Part Categories

ธงชัย ทีกะพัทธโกคิน¹, วิวัฒน์ หมั่นการ², วิวัฒน์ กรมดิษฐ์³, เพ็ญศรี ฉิรินง^{4*}

Thongchai Teekapatarapokin¹, Wiphat Mankarn², Viwat Kromadit³, Pensri Chirinung^{4*}

ARTICLE INFO

Name of Author

1. ธงชัย ทีกะพัทธโกคิน

Thongchai Teekapatarapokin

วิทยาลัยนวัตกรรมจัดการ มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin (RCIM).

Email: thongchai.md@aund.co.th

2. รศ.ดร.วิวัฒน์ หมั่นการ

Assoc. Prof. Dr. Wiphat Mankarn

วิทยาลัยนวัตกรรมจัดการ มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin (RCIM)

Email: wiphatmankarn2495@gmail.com

3. ดร.วิวัฒน์ กรมดิษฐ์

Dr. Viwat Kromadit

วิทยาลัยนวัตกรรมจัดการ มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin (RCIM)

Email: viwat@amata.com

Corresponding Author:*

4. รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉิรินง

Assoc. Prof. Dr. Pensri Chirinung

วิทยาลัยนวัตกรรมจัดการ มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin (RCIM)

Email : pensri.chi@rmutr.ac.th

คำสำคัญ

นโยบายของภาครัฐ; ผู้ประกอบการ; ธุรกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม; ประเภทชิ้นส่วนยานยนต์

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study government's policies supporting for small and medium business enterprise in automotive part categories, (2) implement government's policies supporting for small and medium business enterprise for automotive part categories, and (3) offer a model of government's policies supporting for small and medium business enterprise in automotive part categories. This study employed a qualitative research method. Data were collected through documents, to conduct the study, 12 executive's companies in small and medium business enterprise of automotive part category were win-depth interviews and focus group with 3 representatives of related government agencies, 6 of small and medium business enterprise in automotive part category executive's companies, and 3 experts. The obtained data were synthesized and analyzed with an inductive analysis. The results suggested that, there were 6 components of government's policies supporting for small and medium business enterprise in automotive part categories which were: 1) human resource development 2) marketing development 3) production development 4) financial 5) regulatory 6) research & development. For the implementation of government's policies supporting for small and medium business enterprise in automotive part categories which were: organization competency, leadership & cooperation, politics & management of external environment and planning & controlling. The model of government's policies supporting for small and medium business enterprise in automotive part categories is appropriate at a moderate level.

Keywords:

Government's Policies; Enterprise; Small and Medium Business; Automotive Part Categories

Article history:

Received: 18/02/2023

Revised: 02/08/2023

Accepted: 15/01/2024

Available online: 31/03/2024

How to Cite:

Teekapatrapokin, T. Mankarn, W., Kromadit, V. & Pensri, P. (2024). Government's Policies Supporting for Small and Medium Business Enterprise in Automotive Part Categories. *Journal Dhamma for Life*, 30(1), 275-285.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ 2) เพื่อวิเคราะห์การนำนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ไปปฏิบัติ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์จำนวน 12 คน และการสนทนากลุ่ม (focus group) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 3 คน ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสังเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์จำแนกเป็น 6 ด้าน (1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2) ด้านการพัฒนาการตลาด (3) ด้านการพัฒนาการผลิต (4) ด้านการเงิน (5) ด้านกฎระเบียบ และ (6) ด้านการวิจัยพัฒนา 2) การนำนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ไปปฏิบัติมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ สมรรถนะขององค์กร ภาวะผู้นำและความร่วมมือ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก และการวางแผนและการควบคุม 3) รูปแบบการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

บทนำ

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลไทยอย่างต่อเนื่องนับจากปี 2506 โดยระยะเริ่มแรกภาครัฐเน้นออกมาตรการเพื่อสนับสนุนการลงทุนผลิตและใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศโดยเฉพาะการปรับ

ขึ้นภาษีนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูป (complete built-up : CBU) และชิ้นส่วนครบชุดสมบูรณ์ (complete knock-down : CKD) ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) ได้ออกมาตรการส่งเสริมการลงทุน อาทิ การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและการยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาตั้งฐานการผลิตในไทย นอกจากนี้ภาครัฐกำหนดสัดส่วนบังคับใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตในประเทศ (local content requirements : LCR) ในการผลิตยานยนต์ ซึ่งปัจจุบันข้อกำหนดดังกล่าวได้ถูกยกเลิกแล้ว อย่างไรก็ตามการผลิตรถยนต์ในไทยยังคงใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศคิดเป็นสัดส่วน 60-80% ของมูลค่าชิ้นส่วนยานยนต์ทั้งหมด ขณะที่รถยนต์นั่งประเภทอิคอร์และรถปิกอัพใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศ 90% ส่วนรถจักรยานยนต์ใช้ชิ้นส่วนในประเทศเกือบทั้งหมด ในปัจจุบันมีการทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ อาทิ ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) และความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) ส่งผลให้อัตราภาษีนำเข้า CBU และ CKD ปรับลดลง มาตรการสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวส่งผลให้นักลงทุนทั้งไทยและต่างชาติเข้ามาลงทุนอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง (ธนนทร์ สิมมากุล, 2556) จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยมีความได้เปรียบเป็นอย่างมากในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านแรงงานฝีมือระดับกลางที่จะเข้ามาเสริมแรงงานของไทย ที่มีแนวโน้มจะขาดแคลนและความต้องการทางด้านการใช้รถยนต์ของประเทศกลุ่มสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศลาว เวียดนาม กัมพูชา และพม่า ที่กำลังมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการคมนาคมภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น แต่การรวมตัวครั้งนี้ย่อมมาพร้อมกับโอกาสและอุปสรรค เมื่อพิจารณาถึงโอกาสจะเห็นได้ว่ากลุ่มตลาดในกลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) เป็นกลุ่มที่ไทยมีโอกาสสูงในการเข้าสู่ตลาดซึ่งไทยได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ การขนส่งทางบกและความต้องการใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ประเภทอะไหล่ทดแทน (REM) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากยอดจำหน่ายรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น แต่อุปสรรคที่อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ต้องเผชิญในเรื่องผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ต่างชาติที่ตั้งฐานการผลิตในไทย มีแนวโน้มย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่นในอาเซียน เพื่อแสวงหาความได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิตและตลาด โดยเฉพาะต้นทุนค่าจ้างแรงงานและค่าวัตถุดิบ การแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงจากคู่แข่งสำคัญนอกอาเซียน เช่น ประเทศจีน และเม็กซิโก และการจัดซื้อวัตถุดิบจากผู้ผลิตชิ้นส่วนรายย่อยที่เป็นบริษัทคนไทย มักได้รับการพิจารณาเป็นลำดับรองจากผู้ผลิตชิ้นส่วนของชาตินั้น ๆ ที่ตั้งในประเทศไทย ทำให้ผู้ผลิตไทยทำการแข่งขันในตลาดได้ยาก (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2555)

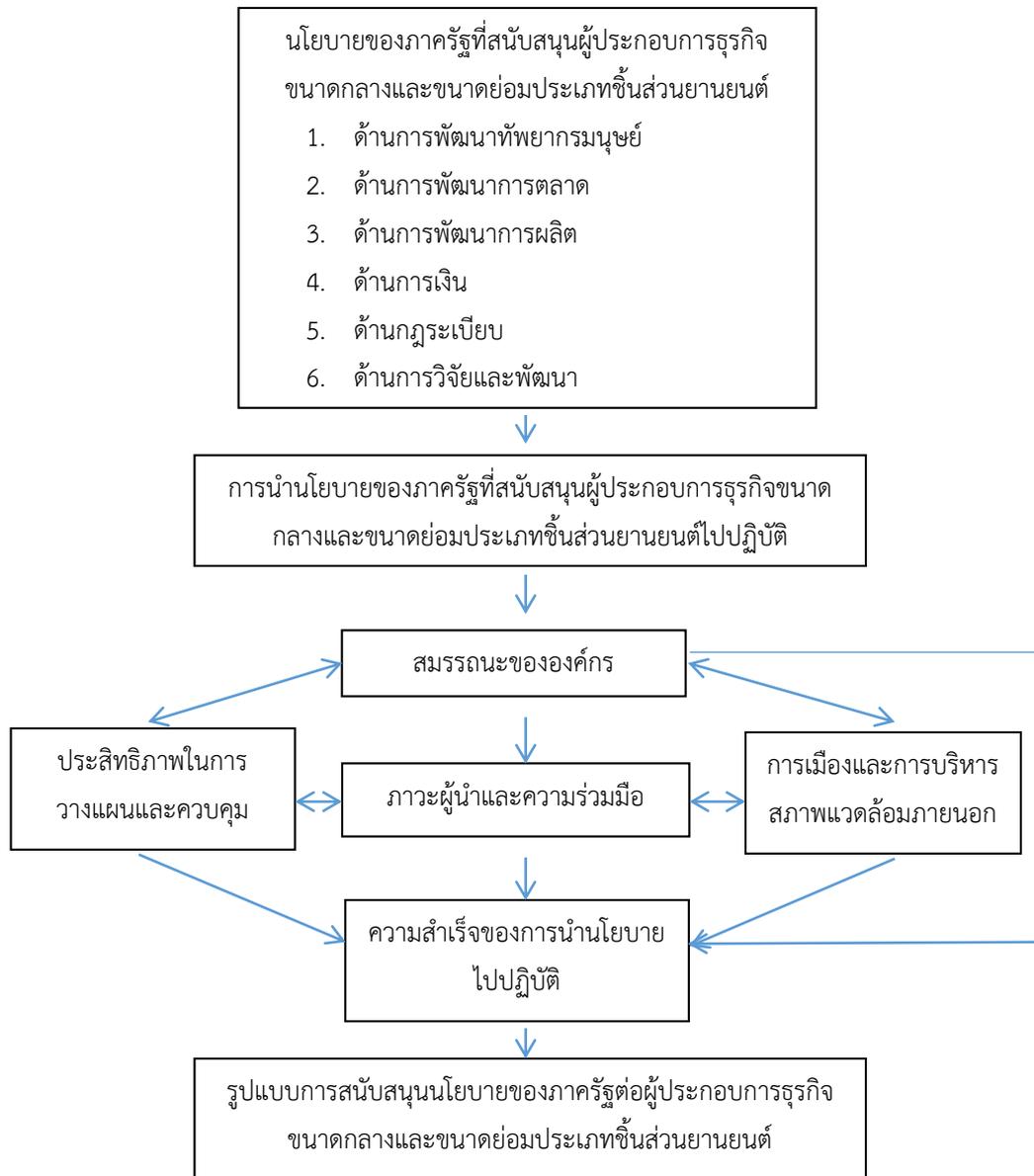
ปัจจุบันภาครัฐ มีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์มากขึ้น โดยเฉพาะการผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนแบบใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การใช้ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาควบคุมการทำงานของชิ้นส่วนรถยนต์ต่าง ๆ การสนับสนุนให้มีการใช้เครื่องจักรในการช่วยผลิต การสนับสนุนรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับที่มีส่วนในการสนับสนุนผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เช่น มาตรการลดภาษีนิติบุคคลและภาษีส่วนบุคคลเมื่อซื้อรถยนต์ มาตรการขยายเวลาการชำระภาษีสรรพสามิตและการชำระภาษีนิติบุคคล การให้เงินสนับสนุนในการนำยานยนต์อายุเกินกว่า 20 ปี มาทำเป็นเศษเหล็ก (scrap) และซื้อรถใหม่ มาตรการการปล่อยสินเชื่อ soft loan ให้แก่ผู้ประกอบการ

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การต่อรองกับประเทศญี่ปุ่นเรื่องการจัดสรรโควตาการผลิตของประเทศไทย เป็นต้น ขณะเดียวกันผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ก็ยังประสบปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานหลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้ แผนงานการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจถูกจัดทำขึ้นโดย นโยบายภาครัฐโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นส่งเสริมภาคเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ การสนับสนุนธุรกิจส่วนใหญ่เป็น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ภาครัฐควรสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและเป็น ศูนย์กลางการช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการในกลุ่มสมาชิกทั้งด้านการเงิน เทคโนโลยี การกำหนดแนวทางและวิธีการ ปฏิบัติ ปัญหาเทคโนโลยีการผลิต ปัญหาการเข้าถึงการส่งเสริมของรัฐ ปัญหาข้อจำกัดด้านบริการส่งเสริมพัฒนาของ องค์กรภาครัฐและเอกชน การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ จึงไม่อาจตอบสนองได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ ปัญหาข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล และความสามารถในการแข่งขันกับการรุกของธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นต้น

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือว่า SMEs ถูกบัญญัติไว้ว่าเป็นองค์กรที่มีส่วนในการพัฒนา ประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจขนาดใหญ่ ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้จากกลุ่ม ผู้ประกอบการธุรกิจในตลาดแรงงาน ในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์แม้ว่า จะได้รับการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจจากทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ก็ยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการ ดำเนินงานหลายประการ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่องนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้แก่ภาครัฐ ในการสนับสนุน ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ ให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางการค้าและสถานการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้นทั่วโลก

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วน ยานยนต์ การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษานโยบายภาครัฐที่จะสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีการประยุกต์และบูรณาการหลักการแนวคิด ของโดยยึดตัวแบบเชิงบูรณาการของ วรเดช จันทรร (2551) ที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนาตัวแบบการนำ นโยบายไปปฏิบัติเรียกว่า ตัวแบบเชิงบูรณาการ (integrative model) เป็นตัวแบบที่ผสมผสานตัวแปรสำคัญ ที่มาจากทั้ง 5 ตัวแบบ โดยตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยสมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษานโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทขึ้นส่วนยานยนต์
2. เพื่อวิเคราะห์การนำนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทขึ้นส่วนยานยนต์ไปปฏิบัติ

3. เพื่อเสนอรูปแบบการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์

ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ มีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษานโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ ด้วยวิธีการ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ โดยรวบรวมจาก เอกสาร หนังสือ ตำรา พระราชบัญญัติ คู่มือการปฏิบัติการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ และนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนากอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการนำนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบบูรณาการที่ประกอบด้วย สมรรถนะขององค์กร ภาวะผู้นำและความร่วมมือ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก และ การวางแผนและการควบคุม ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 12 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นบริษัทที่จดทะเบียนต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพื่อประกอบกิจการธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ประเภท 07702 และดำเนินธุรกิจ 10 ปีขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ โดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย การจัดระบบการวางแผน (plan) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (do) การติดตามการตรวจสอบ (check) และการพัฒนาการปรับปรุง (act) แหล่งข้อมูลในการวิจัยในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 12 คน เพื่อจัดสนทนากลุ่ม (focus group) ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้แทนในระดับผู้อำนวยการกองจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 6 คน จาก 6 บริษัท กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 3 คน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ มีผลการศึกษา ดังนี้

1. นโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทขึ้นส่วนยานยนต์ จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) ด้านการพัฒนาการตลาด 3) ด้านการพัฒนา การผลิต 4) ด้านการเงิน 5) ด้านกฎระเบียบ 6) ด้านการวิจัยพัฒนา

2. การนำนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทขึ้นส่วนยานยนต์ไป ปฏิบัติ มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ สมรรถนะขององค์กร ภาวะผู้นำและความร่วมมือ การเมืองและการบริหาร สภาพแวดล้อมภายนอก และการวางแผนและการควบคุม

3. รูปแบบการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภท ขึ้นส่วนยานยนต์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ผู้วิจัยทำการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่านโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมประเภทขึ้นส่วนยานยนต์จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อุตสาหกรรม ยานยนต์และขึ้นส่วนยานยนต์ได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษาผลิตกำลังแรงงาน ที่มีคุณภาพให้บุคลากรและกำลังแรงงานของอุตสาหกรรมยานยนต์และขึ้นส่วนยานยนต์ไทยที่มีความเชี่ยวชาญด้าน สมรรถนะตามสายอาชีพมีจำนวนมากแต่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญไม่เพียงพอต่อการพัฒนาสินค้าที่มีคุณภาพให้สูงขึ้น เรื่อยๆ 2) ด้านการพัฒนาการตลาด ภาพรวมผู้ผลิตขึ้นส่วนยานยนต์ไทยเพื่อการส่งออก มีข้อได้เปรียบจากการที่ ห่วงโซ่อุปทาน มีความเข้มแข็ง เนื่องจากมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญจากการเป็นฐานการผลิตให้บริษัท ยานยนต์เจ้าของเทคโนโลยีมาช้านาน รวมถึงมีความพร้อมทางด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์เป็นอย่างดี ทำให้มี ความพร้อมสูงในการปรับตัวไปสู่การผลิตขึ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ โดยเฉพาะผู้ผลิตขึ้นส่วนยานยนต์ป้อนตลาด OEM อีกทั้ง ประเทศไทยตั้งอยู่กึ่งกลางคาบสมุทรอินโดจีน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค และท่าเรือที่มีความ พร้อมต่อการขนส่งสินค้าไปทั่วโลก 3) ด้านการพัฒนาการผลิต จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับมาตรฐานที่ใช้รับรอง ผลิตภัณฑ์ขึ้นส่วนยานยนต์ของสถานประกอบการพบว่า ขึ้นส่วนยานยนต์ไทยได้ใช้มาตรฐานที่มีการยอมรับใน ระดับสากล 4) ด้านการเงิน ปัจจุบันบริษัทผลิตยานยนต์และขึ้นส่วน ยังประสบปัญหาสำคัญในด้านเงินทุน หมุนเวียนสูง 5) ด้านกฎระเบียบ ในปี พ.ศ. 2558 รัฐบาลได้มีนโยบายการขับเคลื่อนให้ประเทศไทยได้เข้าร่วม เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) อย่างเต็มรูปแบบ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต้องเร่งพัฒนาขีดความสามารถเพื่อให้ประเทศไทยยังคง ความเป็นผู้นำในกลุ่มประเทศอาเซียนได้อย่างยั่งยืน และ 6) ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้วยสภาวะการแข่งขันใน อุตสาหกรรมขึ้นส่วนยานยนต์ที่ประเทศไทยเป็นผู้นำหนึ่งในห้าของกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มี ฐานการผลิตขึ้นส่วนยานยนต์ภายในประเทศของตนเอง อย่างไรก็ตามสภาวะการเติบโตของอุตสาหกรรมขึ้นส่วน ยานยนต์ไทยส่งผลให้ผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดย่อมยังขาดแคลนเทคโนโลยีด้านวิศวกรรม รวมไปถึงขาดแคลน งบประมาณในการวิจัยและพัฒนา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การนำนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ไปปฏิบัติบัตินั้น การกำหนดนโยบายจากภาครัฐตลอดจนมาตรการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยให้เข้มแข็งจำเป็นต้องเข้าใจถึงโครงสร้างของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ของอุตสาหกรรมยานยนต์ ตลอดจนปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่มีผลต่อห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ เช่น นโยบายจากภาครัฐ บทบาทของบรรษัทข้ามชาติทั้งในฐานะของผู้ประกอบการยานยนต์และผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ทิศทางและความต้องการของตลาดยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ของโลก การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นโยบายการจัดซื้อชิ้นส่วนยานยนต์จากทั่วโลก (global sourcing)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า รูปแบบการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ นโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการทบทวนและปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทในสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสม อีกทั้งอนาคตของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์จำเป็นต้องอาศัยยุทธศาสตร์และนวัตกรรมทางนโยบายของภาครัฐ การวางยุทธศาสตร์ระดับผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์นั้นต้องมีความรอบคอบมากขึ้น มีการสอดประสานผลประโยชน์ระหว่างภาคส่วนต่างๆในประเทศและระหว่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือที่สร้างสรรค์

สรุป

งานวิจัยนี้สรุปถึงการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐตั้งแต่ปี 2506 ถึงปัจจุบัน โดยการส่งเสริมมุ่งเน้นการลงทุนในการผลิตและใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศ โดยมีการปรับภาชี้นำเข้ารถยนต์สำเร็จรูปและชิ้นส่วนครบชุด เพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ด้วยมาตรการต่างๆ เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและอากรขาเข้าเครื่องจักร เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาตั้งฐานการผลิตในไทย อีกทั้งมีการกำหนดสัดส่วนบังคับใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตในประเทศ (LCR) ซึ่งปัจจุบันได้ถูกยกเลิกแล้ว อุตสาหกรรมนี้มีความสำคัญมากในเศรษฐกิจไทยเนื่องจากการใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมีส่วนสำคัญในการผลิตรถยนต์นั่ง รถยนต์อีโคคาร์ รถปิกอัพ และรถจักรยานยนต์ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพิ่มโอกาสให้ไทยเข้าถึงตลาดในประเทศสมาชิก และการเปิดตลาดการค้าระหว่างประเทศ เช่น AFTA, JTEPA, และ TAFTA ทำให้อุตสาหกรรมนี้มีโอกาสสูงในการเข้าถึงตลาดในประเทศ CLMV ซึ่งมีโอกาสทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่เจอในอุตสาหกรรมนี้รวมถึงการแข่งขันรุนแรงจากตลาดนอกอาเซียน เช่น จีนและเม็กซิโก และการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่นในอาเซียนเพื่อลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากข้อจำกัดในการรับรู้ข้อมูลและการแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ และยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของ SMEs อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของภูมิภาคอาเซียน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวนโยบายและรูปแบบการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่สำคัญของภูมิภาคอย่างยั่งยืนไว้ดังต่อไปนี้

การดำเนินการระยะสั้น (1-3 ปี) ได้แก่ การสนับสนุนผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ Tier 2 – Tier 3 ในการทำตลาดเชิงรุกเพื่อส่งออกชิ้นส่วนอะไหล่ (REM) จัดงานแสดงสินค้าผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยเพื่อพบปะกับคู่ค้าในกลุ่มประเทศเป้าหมาย, เพิ่มเงินลงทุนจากภาครัฐด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐ โดยเน้นไปที่การวิจัยและพัฒนาชิ้นส่วนยานยนต์แห่งอนาคตและที่ต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง, การจัดตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนาการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ทุกลำดับขั้นสามารถเข้าถึงได้อย่างเป็นธรรม รวมถึงออกมาตรการทางการเงินเพื่อจูงใจให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากขึ้น

การดำเนินงาน ระยะกลาง (3-5 ปี) ได้แก่ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับสถาบันการศึกษาและ/หรือภาคเอกชนเพื่อสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งอนาคตโดยเฉพาะด้านวิศวกรรม Mechatronics and Robotics ที่มีความสามารถในการออกแบบและวิจัยผลิตภัณฑ์ด้าน Mechatronics ตลอดจนการดูแลควบคุมเครื่องจักรกลหุ่นยนต์ และซอฟต์แวร์ระบบสมองกลฝังตัว (embedded software), การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค การคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ และการสื่อสารให้ทันสมัยเพื่อเอื้อต่อการเป็นฐานกระจายชิ้นส่วนยานยนต์ไปประเทศอื่นๆในภูมิภาคอาเซียน, การทำการตลาดเชิงรุกไปยังประเทศคู่ค้านอกภูมิภาค เช่น การเดินสายจัดแสดงสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยในต่างประเทศ สร้าง Platform เพื่อเชื่อมโยงผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไทยกับคู่ค้าต่างประเทศโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เร่งการเจรจาการเปิดเสรีทางการค้าหรือการเจรจาเพื่อลดข้อกีดกันทางการค้าที่มีอยู่กับประเทศคู่ค้าใหม่ๆ

การดำเนินงาน ระยะยาว (5-10 ปี) มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน (Regional Focal Point) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในการกระจายชิ้นส่วนยานยนต์ไปยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนและควรปรับรูปแบบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์จากเดิมที่มีการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์สำหรับยานยนต์ปกติมาเป็นชิ้นส่วนยานยนต์เพื่ออนาคตตามความต้องการของตลาดและส่งเสริมผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยในการทำการสร้างตราสินค้าของไทยให้ชัดเจน เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของภูมิภาคอาเซียนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2552). *สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทยปี 2552 และแนวโน้มปี 2553* (อุตสาหกรรมยานยนต์). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงอุตสาหกรรม.
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2555). *แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ.2555-2574*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงอุตสาหกรรม.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2555). *การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงอุตสาหกรรม.
- กรมสรรพากร. (2558). *คู่มือแนะนำการชำระภาษีอากรกิจการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการคลัง.
- คณะกรรมการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า. (2559). *รายงานแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้า เพื่อรองรับยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศไทย*. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- จุมพล หนีพานิช. (2549). *การวิเคราะห์นโยบาย : ขอบข่ายแนวคิด ทฤษฎีและกรณีตัวอย่าง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ฉัตรชัย ชูลิตรวงศ์. (2548). *สร้างบ...สร้างธุรกิจ SMEs*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส.เอเชียเพลส (1999) จำกัด.
- दनัย เทียนพุด. (2536). *มุมมองที่ท้าทายนักบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีมงานไทยเอสเอ็มอีแฟรนไชส์. (2553). *การบริหาร การจัดการ บริหารธุรกิจขนาดย่อม SMEs*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานบุ๊คส์.
- ทีมงานไทยเอสเอ็มอีแฟรนไชส์. (2556). *เคล็ดลับสู่ SMEs ทำอย่างไรให้ธุรกิจรอด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานบุ๊คส์.
- ธนิต โสรรัตน์. (2554). *รายงานการศึกษานโยบายค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 300 บาทต่อวันทั่วประเทศกับผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจของประเทศไทย*. สายงานเศรษฐกิจและจิตติศาสตร์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- ธงชัย สันติวงศ์. (2532). *การบริหารค่าจ้างและเงินเดือน*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- บุญทวรรณ วิงวอน. (2555). *การเป็นผู้ประกอบการเชิงกลยุทธ์ Strategic Entrepreneurship*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ผุสดี รุมาคม. (2540). *การบริหารธุรกิจขนาดย่อม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฟิลิปปินส์เซ็นเตอร์.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 – 2564. ราชกิจจานุเบกษา.
- มยุรี อนุมานราชธน. (2549). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2554). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

- ลดา เมฆราตรี. (2559). การนำนโยบายการสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยไปปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- วรเดช จันทศร. (2551). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.